

Evropsko pomembne ribe v povodju Mure

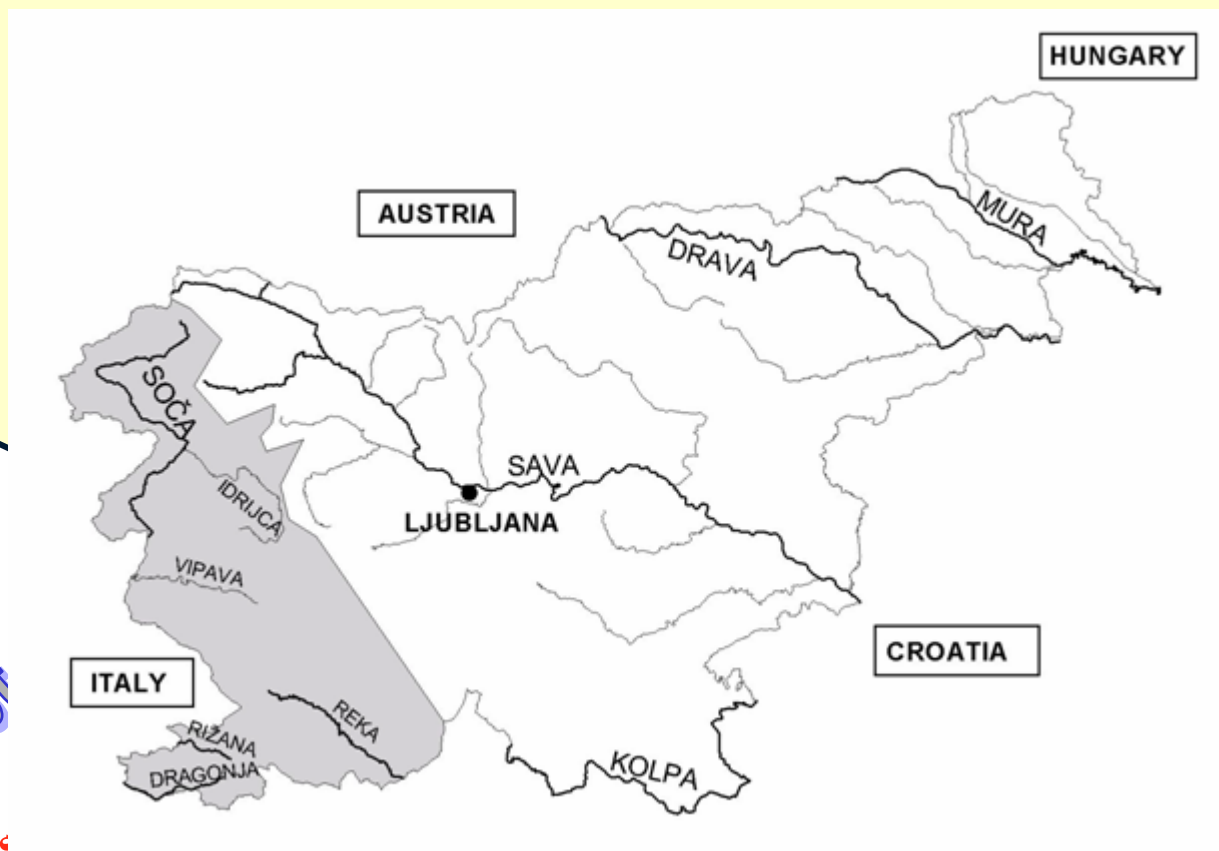
Dr. Meta Povž

Zavod za naravoslovje

U. B. Učakar 108, 1118 Ljubljana

meta.povz@guest.arnes.si

Sladkovodne ribe v Sloveniji

40 VRS*

12 take
EU IREKT

1 VRS*

1 IVA/92

POREČJE MURE

50 taksonov - avtohtoni

14 taksonov EU DIREKTIVA/92

DIREKTIVA SVETA 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst “ Habitatna Direktiva (1992) ”

Cilj Habitatne direktive

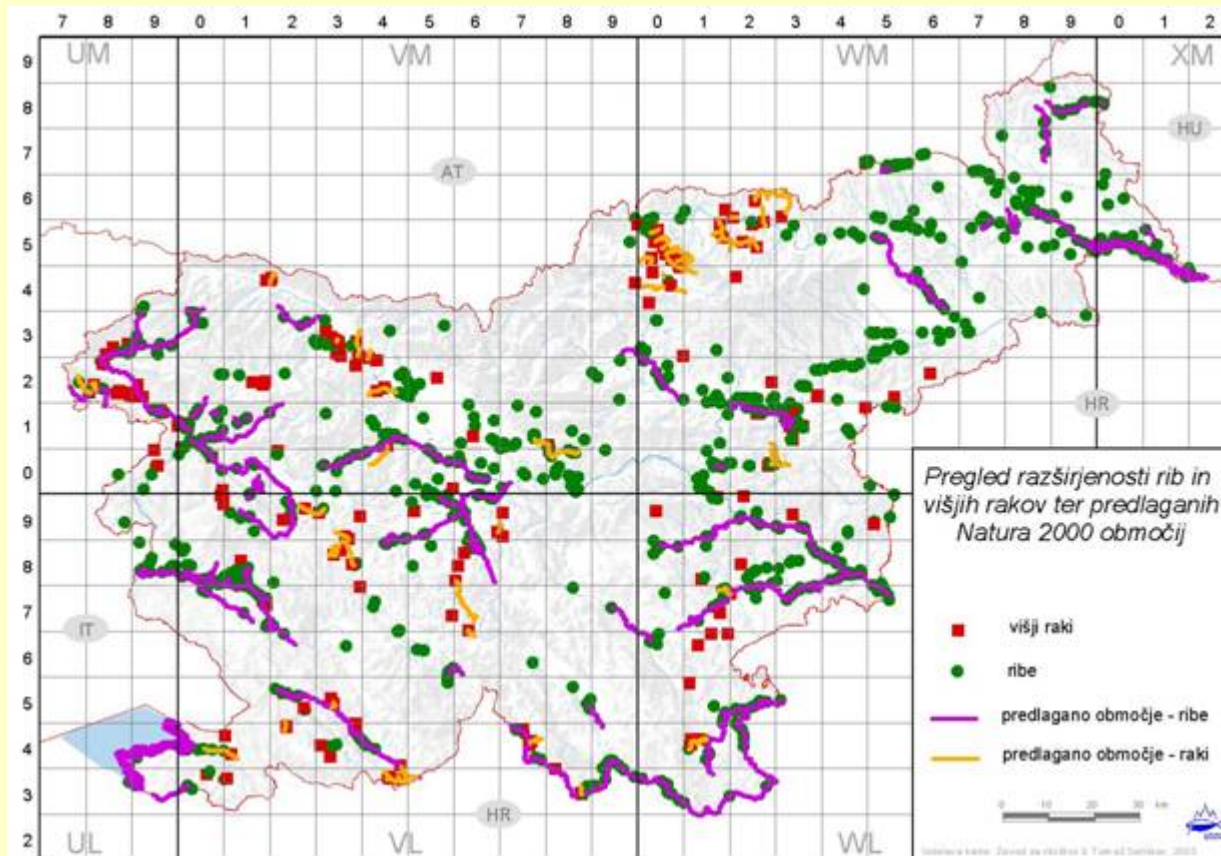
prispevati k zagotavljanju biotske raznovrstnosti z ohranjanjem naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst na ozemlju držav članic.

Namen Habitatne direktive

vzpostavitev usklajenega evropskega ekološkega omrežja posebnih ohranitvenih območij, imenovanega Natura 2000, ki ga sestavljajo območja z naravnimi habitatnimi tipi iz priloge I in habitati vrst iz priloge II. Le tak sistem omogoča vzdrževanje ali, če je to primerno, obnovitev ugodnega stanja ohranjenosti izbranih naravnih habitatnih tipov in habitatov teh vrst na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Sprejeti ukrepi so namenjeni vzdrževanju ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Skupnosti in upoštevajo gospodarske, družbene in kulturne potrebe ter regionalne in lokalne značilnosti.

Predlagana območja in razširjenost piškurjev, rib in rakov, vključenih v prilogo II Habitatne direktive (T. Seliškar)

	Število območij		Površina v km ²	
	Predlog skupine	MOPE	Predlog skupine	MOPE
piškurji	49	20	5,8	3,5
ribe	102	85	168,1	157,0

V SLOVENIJI
živeče ribe in piškurji
iz Dodatka II
HABITATNE DIREKTIVE

EU KODA	Vrsta	Povodje Mure
Petromyzontidae		
1098	<i>Eudontomyzon mariae</i>	Ukrajinski potočni piškur prisoten
1097	<i>Lethenteron zanandreaei</i>	Laški piškur
1095	<i>Petromyzon marinus</i>	Morski piškur
Salmonidae		
1105	<i>Hucho hucho</i>	Sulec prisoten
1107	<i>Salmo marmoratus</i>	Soška postrv
Umbridae		
2011	<i>Umbra krameri</i>	Velika senčica prisoten
Cyprinidae		
1120	<i>Alburnus albidus</i>	Primorska belica
1130	<i>Aspius aspius</i>	Bolen prisoten
1138	<i>Barbus meridionalis</i>	Pohra prisoten
1137	<i>Barbus plebejus</i>	Grba
1141	<i>Chalcalburnus chalcoides</i>	Pegunica
1115	<i>Chondrostoma genei</i>	Primorska podust
1124	<i>Gobio albipinnatus</i>	Beloplavuti globoček prisoten
2511	<i>Gobio kesslerii</i>	Keslerjev globoček
1122	<i>Gobio uranoscopus</i>	Zvezdogled
1131	<i>Leuciscus souffia</i>	Blistavec prisoten
2522	<i>Pelecus cultratus</i>	Sabljevec prisoten
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Pezdirk prisoten
1114	<i>Rutilus pigus</i>	Platnica prisoten
1136	<i>Rutilus rubilio</i>	Mazenica
Cobitidae		
2533	<i>Cobitis elongata</i>	Velika nežica
1149	<i>Cobitis taenia</i>	Navadna nežica prisoten
1145	<i>Misgurnus fossilis</i>	Činklja prisoten
1146	<i>Sabanejewia aurata</i>	Zlata nežica
Cyprinodontidae		
1152	<i>Aphanius fasciatus</i>	Solinarka
Percidae		
2555	<i>Gymnocephalus baloni</i>	Balonov okun
1157	<i>Gymnocephalus schraetzer</i>	Smrkež prisoten
1160	<i>Zingel streber</i>	Upiravec prisoten
Cottidae		
1162	<i>Cottus gobio</i>	Kapelj

UKRAJINSKI POTOČNI PIŠKUR *Eudontomyzon mariae* Berg, 1931

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: splošno razširjen v donavskem porečju
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis:

Velikost: / cm: največja 22
Spolna zrelost/leto: 5.-6. leto
Način drsti: litofilna, fitofilna
Čas drsti: april - junij
Prehrana: herbivor, detritofag

Habitat:

Kje se zadržuje:

Ogroženost:

Varstveni ukrepi:

tekoča voda

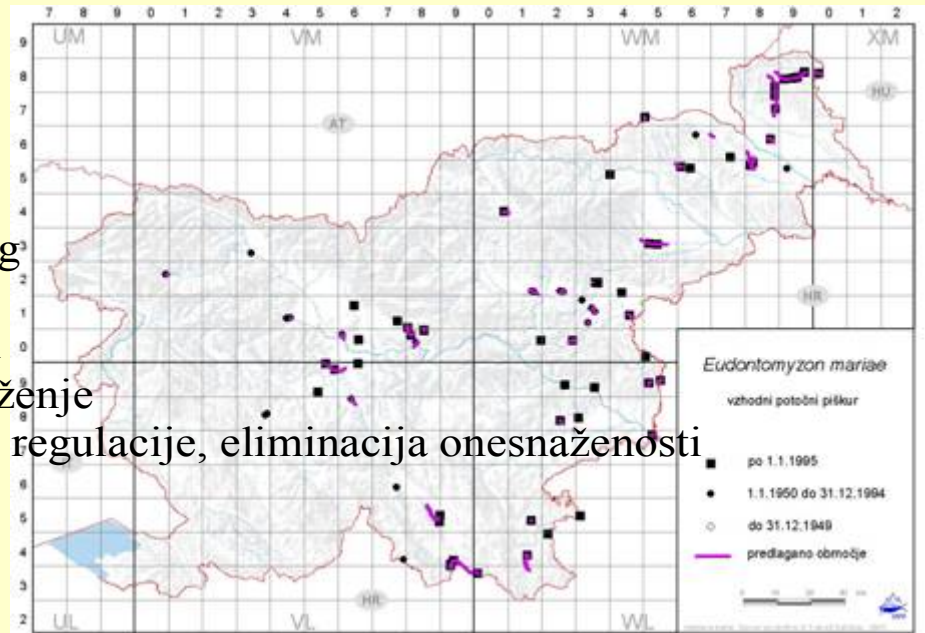
ob bregu, v mulju

regulacije, onesnaženje

rezervati, ustrezne regulacije, eliminacija onesnaženosti

Natura 2000

Voda	Območje	
Kupetinski potok	izvir	izliv
Stanetovski potok	izvir	izliv
Peskovski potok	izvir	izliv
Velika Krka	Krplivnik	
Mačkovski potok	izvir	izliv

VELIKA SENČICA - *Umbra krameri* Walbaum, 1792

Distribucija:

Regija EU: celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: mrtvice v porečju Mure
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis: Velikost: / cm povprečna 5-9 največja 17

Spolna zrelost/leto: 1. leto
Način drsti: fitofilna drstnica, čuva zarod
Čas drsti: marec-april
Prehrana: plenilec, insektivor

Habitat: stoječa voda (mrtvice, melioracijski jarki)

Kje se zadržuje: ob bregu, v mulju

Ogroženost: regulacije, onesnaženje, introdukcija tujerodnih vrst

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Natura 2000

mrtvica Kapitany Iap, Petišovci
iztok iz mrtvice pri Hotizi 161
mrtvica Bednjaj (Bobri) pri Dolnji Bistrici
mrtvica Beloviči pri Lakošu
mrtvica Podkova (Podkev) pri Benici
mrtvica pri Gaberju
mrtvica pri Hotizi
mrtvica pri Petišovcih
mrtvica pri Podturnu I
mrtvica pri Podturnu II
mrtvica pri vasi Kot
mrtvica Szent kiraly v Murski šumi
Verbančičeva gramoznica pri Petišovcih
potok Libenica, 1,2 km S od Gaberja
mali potok - v vzporednem kanalu, 1 km z od naselja Pince
mliščica potoka Crnec ob cesti pri mlinu

BOLEN – *Aspius aspius* (Linnaeus, 1758) (Cyprinidae - Krapovci)

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Drava, Mura, Sava, Kolpa, Krka
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis:

Velikost: / cm povprečna 40-60 največja ?
Spolna zrelost/leto: 4.-5. leto
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: april-junij
Prehrana: ihtiofag

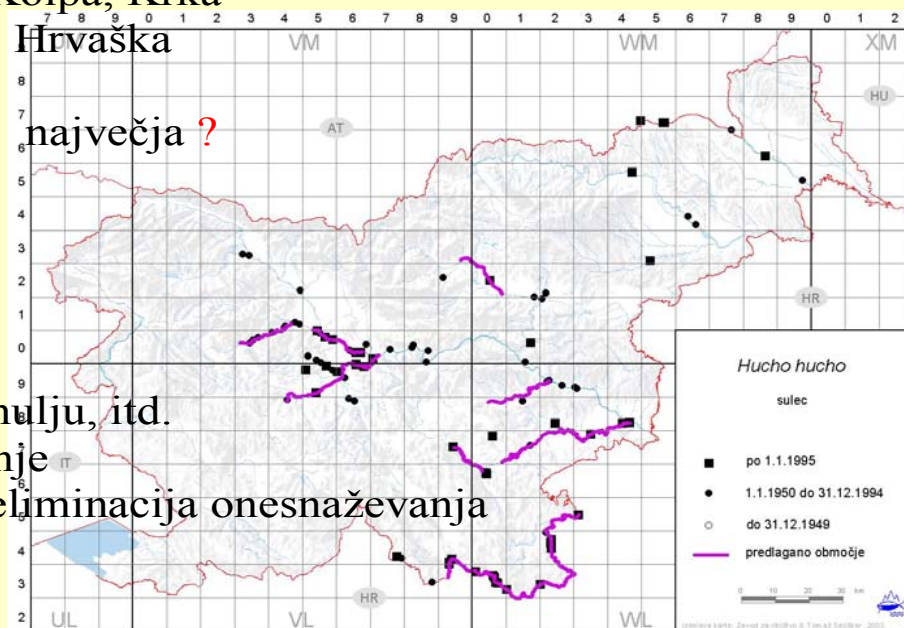
Habitat:

Kje se zadržuje: tekoča voda ob bregu, v toku, v mulju, itd.

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Natura 2000

Voda	Območje	
Mura	Brod Krog pri Dokležovju	Sotočje s Krko

NAVADNA NEŽICA - *Cobitis elongatoides* Bacescu & Mayr 1969

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Sava, Mura, Drava
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

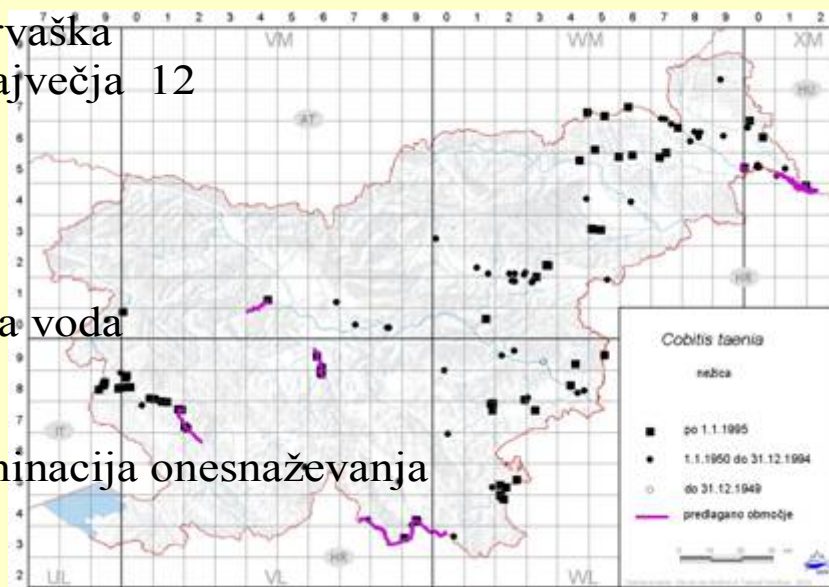
Opis: Velikost: / cm povprečna 9-11 največja 12
Spolna zrelost/leto: 2. leto
Način drsti: litofitofilna drstnica
Čas drsti: april-junij
Prehrana: omnivor

Habitat: počasi tekoča in stoječa voda

Kje se zadržuje: ob bregu, v mulju

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Natura 2000

Voda

Mrtvica Bednjaj-Bobri

Mrtvica Szent Kiraly

POHRA, POTOČNA MRENA *Barbus balcanicus*

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Sava, Mura, samo pritoki Drave (redko)
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

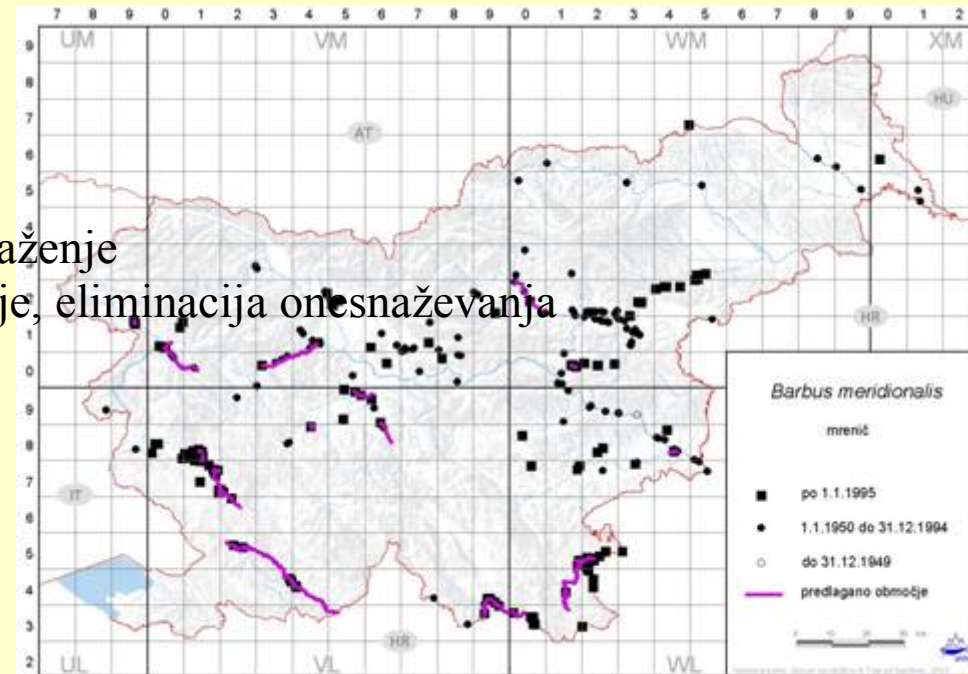
Opis: Velikost: / cm povprečna 20 največja 40
Spolna zrelost/leto: samec 2.-3. samica 2.-3.
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: maj-junij
Prehrana: insektivor

Habitat:

Kje se zadržuje: tekoča voda
v toku

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

BELOPLAVUTI GLOBOČEK - *Gobio albiginnatus* Lukasch 1933

Distribucija:

Regija EU: celinsko
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Mura, Drava
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis: Velikost: / cm povprečna 12 največja 13
Spolna zrelost/leto: 2.-3. leto
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: maj-junij
Prehrana: insektivor

Habitat: tekoča voda

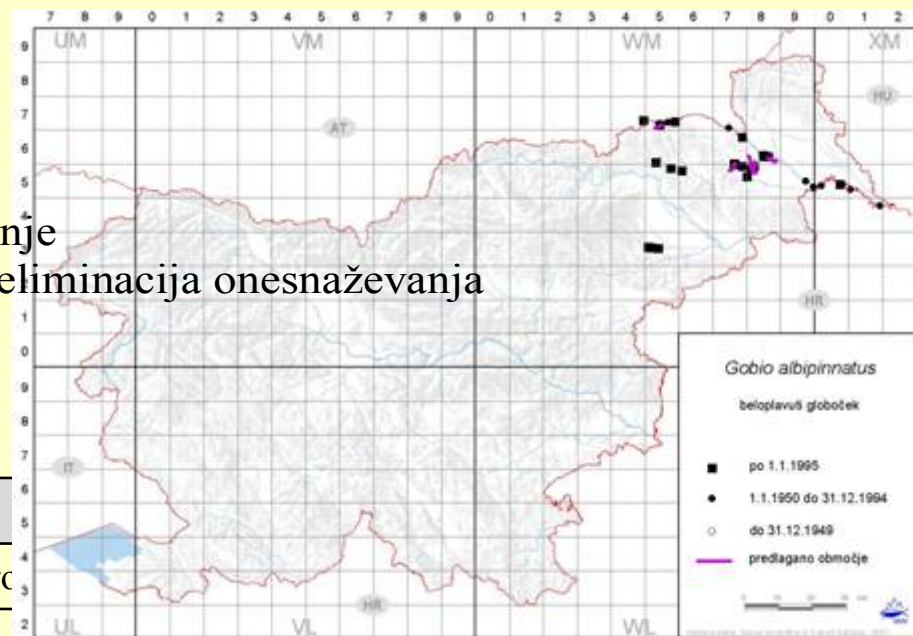
Kje se zadržuje: ob bregu,

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Natura 2000

Voda	Območje	
Selniški potok	v Selnici	izliv v Muro
Grabonoški potok	izvir	izliv
Stanetinski potok	izvir	izliv
Kupetinski potok	izvir	izliv
Rokav Mure - Besnica	pri Vučji vasi	Cel rokav

SMRKEŽ - *Gymnocephalus schraetser* (Linnaeus 1758)

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Drava, Sava, Mura,
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis: Velikost: / cm povprečna 15-20
Spolna zrelost/leto: ??????????
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: april-maj
Prehrana: insektivor

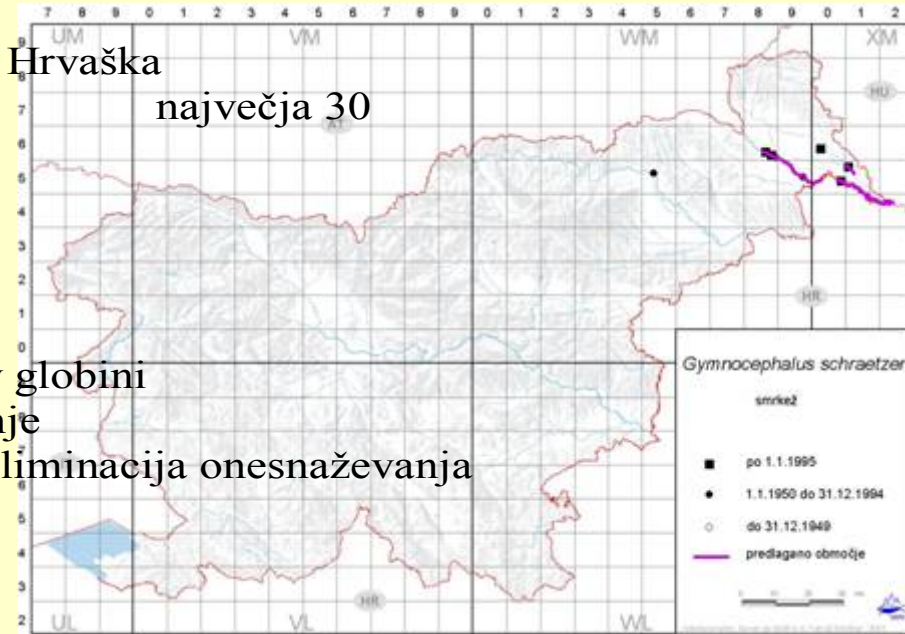
Habitat: tekoča voda

Kje se zadržuje: na močnih pretokih v globini

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Natura 2000

Voda	Območje	
Mura	Vučja vas	izliv Krke
Ledava	nad Lendavo	pod Lendavo

SULEC - *Hucho hucho* Linnaeus 1758

Distribucija:

Regija EU:

Povodje:

Porečje v Sloveniji:

Sosednje države:

Opis: Velikost: / cm

Spolna zrelost/leto:

Način drsti:

Čas drsti:

Prehrana:

Habitat:

Kje se zadržuje:

Ogroženost:

Varstveni ukrepi:

alpska, celinska

črnomorsko

Drava, Sava, Mura

Avstrija, Madžarska, Hrvaška

povprečna 60-90; največja 135

samec 4. leto samica 5. leto

litofilna drstnica

marec-maj

ihtiofag, plenilec, mladi sulci insektivori

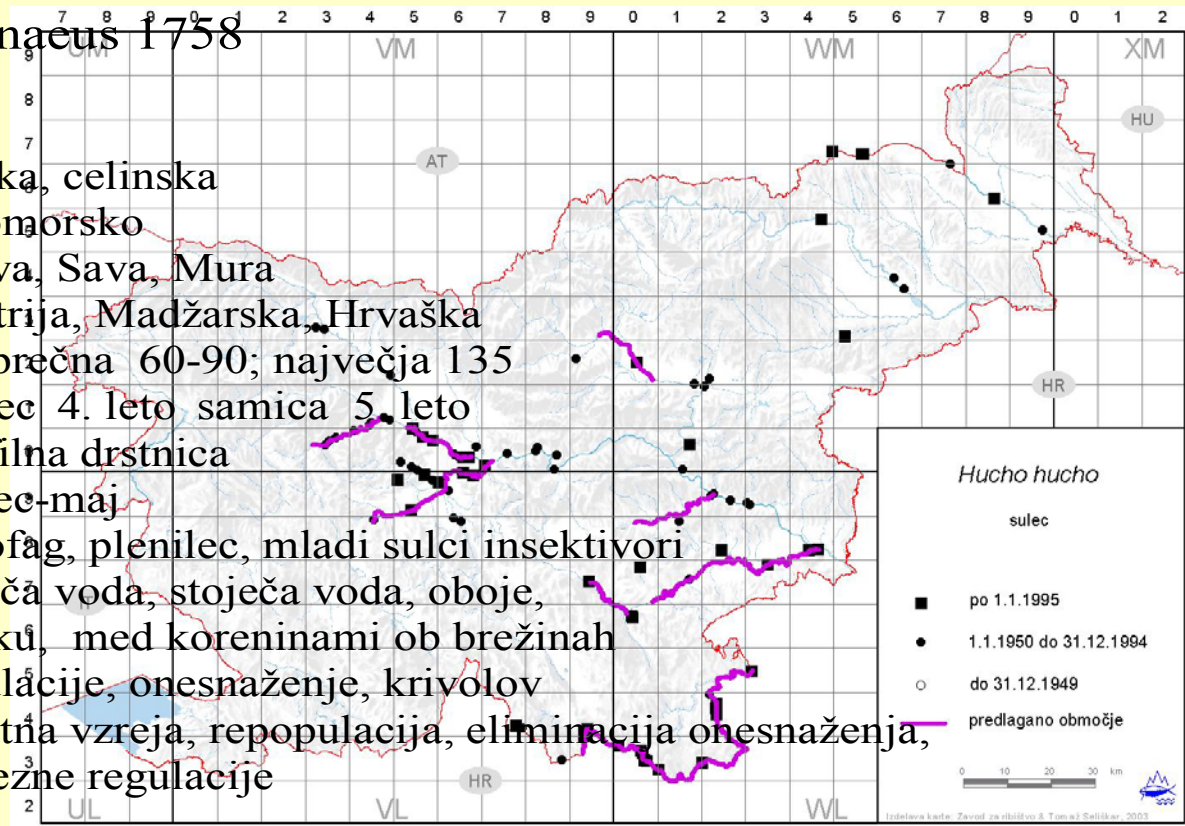
tekoča voda, stoječa voda, oboje,

v toku, med koreninami ob brežinah

regulacije, onesnaženje, krivolov

umetna vzreja, repopulacija, eliminacija onesnaženja,

ustrezne regulacije

BLISTAVEC – *Telestes souffia* Risso 1826

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Mura, Ščavnica, Drava z Mislinjo, Sava
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

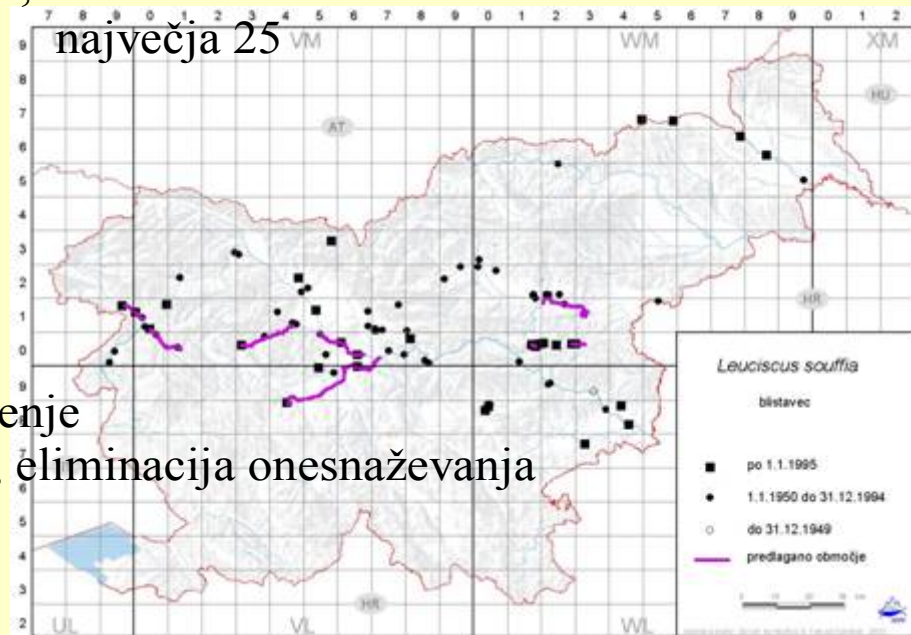
Opis: Velikost: / cm povprečna 18
Spolna zrelost/leto: 3. leto
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: marec-maj
Prehrana: insektivor

Habitat: tekoča voda,
ob bregu in v toku.

Kje se zadržuje: regulacije, onesnaženje

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

ČINKLJA - *Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758)

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomorsko
Porečje v Sloveniji: Drava, Mura, Sava, Kolpa, ?Krka
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška
Velikost: / cm povprečna 15-20, največja 25
Spolna zrelost/leto: samec ? samica ?
Način drsti: fitofilna drstnica
Čas drsti: april-maj
Prehrana: insektivor

Habitat:

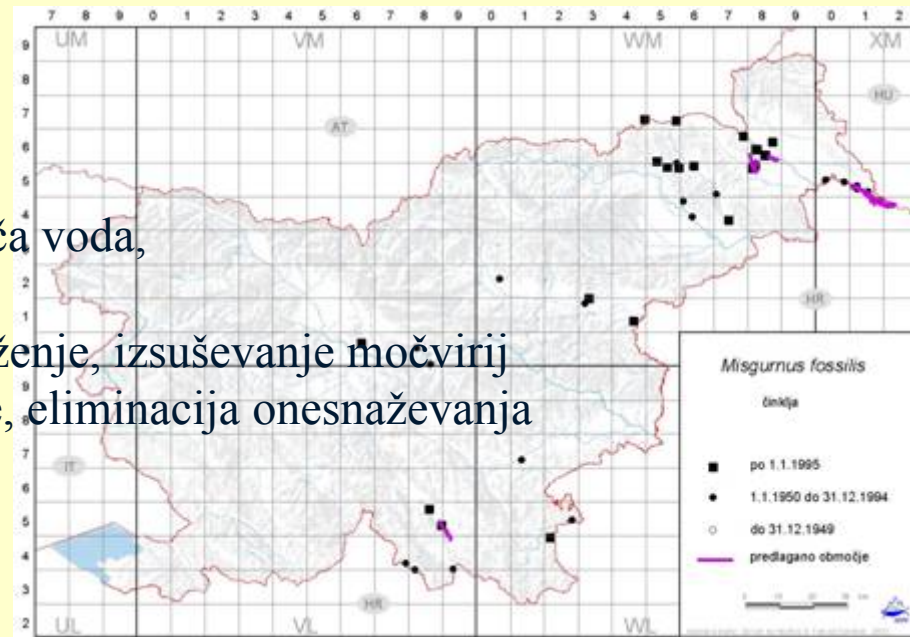
Kje se zadržuje:

Ogroženost:

Varstveni ukrepi:

tekoča voda, stoječa voda,
ob bregu v mulju
regulacije, onesnaženje, izsuševanje močvirij
ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Voda	Območje	
Stanetinski potok	izvir	izliv v Lipnico
Kupetinski potok	izvir	izliv v Lipnico
Rokav Mure - Besnica	pri Vučji vasi	

SABLJARKA - *Pelecus cultratus* Linnaeus 1758

Distribucija:

Regija EU: celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Mura
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis:

Velikost: / cm povprečna 30, največja 60
Spolna zrelost/leto: 3.-5. leto
Način drsti: pelagična drstnica
Čas drsti: maj-julij
Prehrana: ihtiofag, insektivor

Habitat:

v jatah v tekočih vodah

Kje se zadržuje:

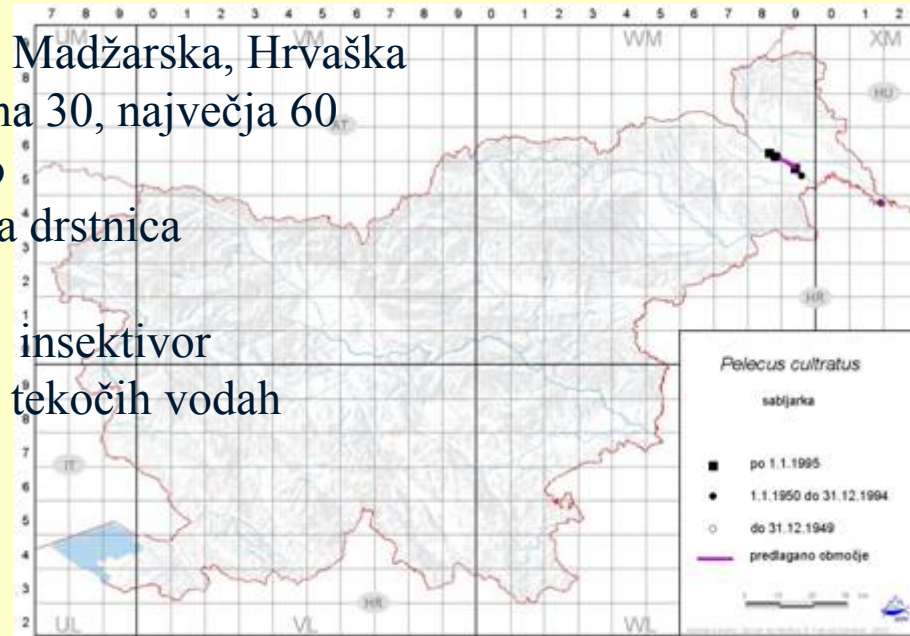
v toku

Ogroženost:

?????

Varstveni ukrepi:

????

UPIRAVEC *Zingel streber* (Siebold 1863)

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Sava, Kolpa, Krka
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

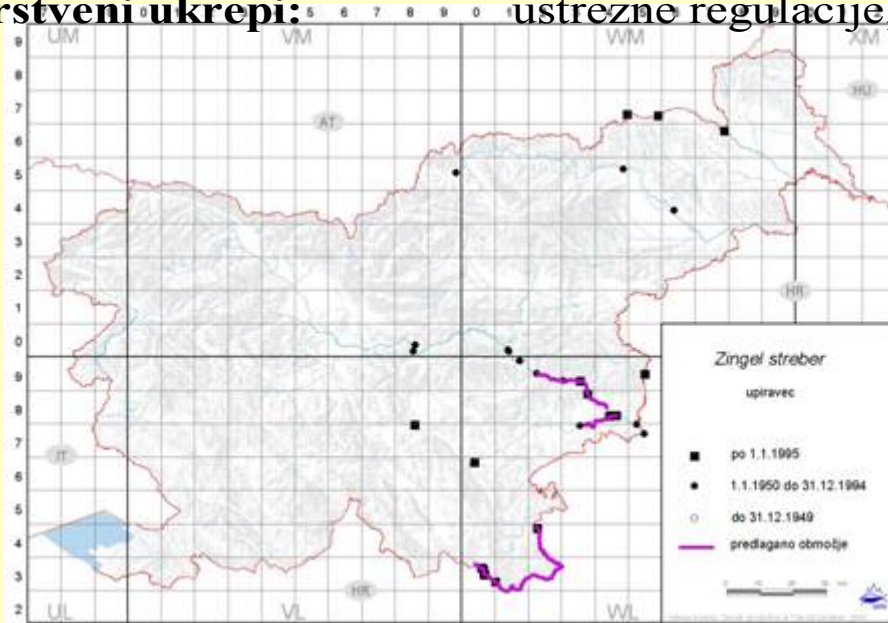
Opis: Velikost: / cm povprečna 12-18 največja 22
Spolna zrelost/leto: 2.-3. leto
Način drsti: litofilna drstnica
Čas drsti: marec-april
Prehrana: plenilec, insektivor

Habitat: tekoča voda

Kje se zadržuje: v toku pri dnu

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

PEZDIRK - *Rhodeus amarus* Bloch 1782

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnomoško
Porečje v Sloveniji: Drava, Mura, Sava, Kolpa

Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis: Velikost: / cm povprečna 6 največja 9

Spolna zrelost/leto: 2.-3. leto

Način drsti: ikre odlaga v školjke

Čas drsti: april-maj

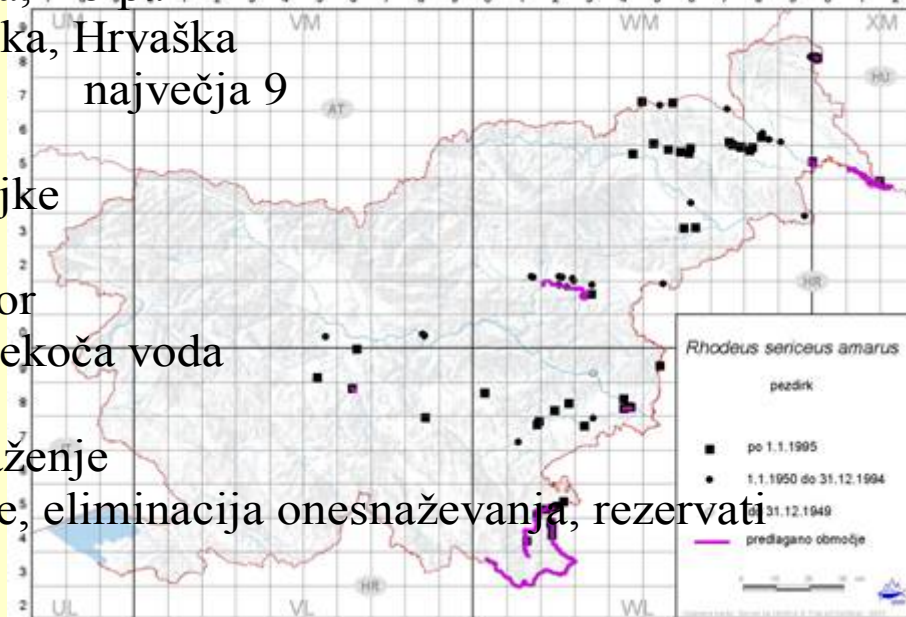
Prehrana: herbivor, insektivor

Habitat: stoječa in počasi tekoča voda

Kje se zadržuje: ob bregu

Ogroženost: regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi: ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja, rezervati

Natura 2000

Voda	Območje	
Mrtvica Bednjaj-Bobri	M Bednjaj-Bobri	
Mrtvica Szent Kiraly	M Szent Kiraly	
Velika Krka	Krplivnik	1 km

PLATNICA - *Rutilus pigus virgo* (Heckel 1852)

Distribucija:

Regija EU: alpska, celinska
Povodje: črnorsko
Porečje v Sloveniji: Drava, Mura, Sava, Kolpa, Krka
Sosednje države: Avstrija, Madžarska, Hrvaška

Opis:

Velikost: / cm povprečna 20-35; največja 50
Spolna zrelost/leto: samec 3.-4. leto; samica 4.-5. leto
Način drsti: litofitofilna drstnica
Čas drsti: april-maj
Način prehranjevanja: herbivor,

Habitat:

Kje se zadržuje:

tekoča voda,
v toku, pod jezovi in pragovi

Ogroženost:

regulacije, onesnaženje

Varstveni ukrepi:

ustrezne regulacije, eliminacija onesnaževanja

Zaključki

Mreža predlaganih območij ni popolna, potrebne so dodatne raziskave. Najdbe v prihodnjih letih bodo prispevale k boljši raziskanosti ihtiofaune in k dokončno vzpostavitvi ustreznih posebnih varstvenih območij. Glede na pravila Evropske skupnosti so dopolnitve možne v prihodnjih dveh letih – do 2007.